

Utvidet økonomirapport for Det helsevitenskapelige fakultet

Alle tall er presentert i hele millioner kroner. Kostnader og merforbruk er presentert med negativt fortegn i tabeller.

1 Endringer årsbudsjett

Fakultetet er godt i gang med budsjettprosessen og enhetene har revidert budsjett for inneværende år. Det er store endringer fra godkjent budsjett, og budsjettert årsresultat er endret med 56 mill. kr.

Tabell 1 viser hvordan budsjettet er endret i forhold til inntekt, nettobidrag og de viktigste kostnadskategoriene. Budsjettert årsresultat er endret fra et planlagt merforbruk på 35,6 mill. kr som skulle finansieres av avsetninger fra tidligere år, til et forventer mindreforbruk på 20,2 mill. kr som vil øke avsetningene tilsvarende.

Tabell 1. Endringer i budsjettert årsresultat i bevilgningsøkonomien.

	Godkjent årsbudsjett	Gjeldende årsbudsjett	Endring
Inntekter	946,7	963,3	16,6
Lønns- og personalkostnader	-691,4	-673,8	17,6
Driftskostnader	-182,8	-170,1	12,8
Drift av bygg og eiendom	-111,6	-115,2	-3,6
Investeringer	-33,5	-17,5	16,0
Nettobidrag	37,1	33,5	-3,6
Periodens resultat	-35,6	20,2	55,8

Inntekten er større enn opprinnelig budsjettert, hovedsakelig på grunn av ekstra bevilgning i revidert nasjonalbudsjett. Fakultetet mottok 10,4 mill. kr i kompensasjon for ekstraordinær høy lønns- og prisvekst, og 1,9 mill. kr som kompensasjon for arbeidsgiveravgift på lønn over 750 000 kr. Økt inntektsbudsjett skyldes også andre tilleggstilodelinger som ikke var budsjettert i perioden. I tillegg er det vanskelig å treffe på inntektsbudsjett knyttet til rekrutteringsstillinger, da inntekten overføres etter hvert som stillingene blir besatt.

Budsjetterte lønns- og personalkostnader er redusert i løpet av året. Størst reduksjon i lønnskostnadene sees i den ordinære driften hvor kostnaden er tatt ned med 14 mill. kr. Enkelte enheter har tatt ned lønnskostnadene fordi de bevisst har holdt stillinger vakante, mens andre har utfordringer med rekruttering. Det er større refusjoner enn tidligere forutsatt, mens budsjett for bruk av timelærere er økt med 2 mill. kr fra godkjent budsjett.

De største endringene i driftsbudsjettet sees på fellesadm. og IMB. Ekstratildelingen på 7 mill. kr til legeutdanningen som fakultetet mottok fra nivå 1 ble opprinnelig budsjettert til drift. Planene er nå oppdatert, og midlene vil brukes til utstyrsinvesteringer som hovedsakelig vil belastes i regnskapet neste år. På IMB er aktiviteten ved Rettsgenetisk senter noe forsinket, og 3,3 mill. kr av årets drift er omdisponert til utstyr som vil inn i investeringsplanen.

Forsinket åpning av fasilitetene i Avdeling for komparativ medisin (AKM) bidrar også til at planlagte investeringer og aktivitet forsinkes. IMB har store forsinkelser i aktiviteten finansiert av

AKM-fondet, og 2 mill. kr av årets driftsbudsjett er flyttet til neste år. Budsjett for utstyrsinvesteringer er redusert med 16 mill. kr og forskjøvet til neste år. Dette er hovedsakelig forsinkelser i utstyrsinvesteringer til utrusting av AKM som har vært vanskelig å tidfeste på grunn at de store forsinkelsene i ferdigstilling av arealene. Ellers er det en rekke mindre omdisponeringer og endringer av budsjett som kan følge av feil eller upresis bruk av konto i budsjett.

Økning av budsjett til drift av bygg og eiendom skyldes økt internhusleie for arealer som Helsefak disponerer i UNN. Dette er arealer som universitetet eier, og som ikke har vært inkludert i internhusleien hittil. Fakultetet er informert om at arealene vil inngå i internhusleien med helårseffekt for inneværende år. Det utgjør en husleieøkning på 5,5 mill. kr i år. Hvis arealet hadde vært inkludert i internhusleiemodellen på et tidligere tidspunkt ville fakultetet mottatt 85% kompensasjon for kostnaden gjennom økt basisbevilgning. Når arealet tas inn uten at det settes nytt nullpunkt er konsekvensen at fakultetet må håndtere hele kostnaden innenfor egen ramme. Dette er en sak som fakultetsledelsen vil ta opp i høstens dialogmøte med nivå 1.

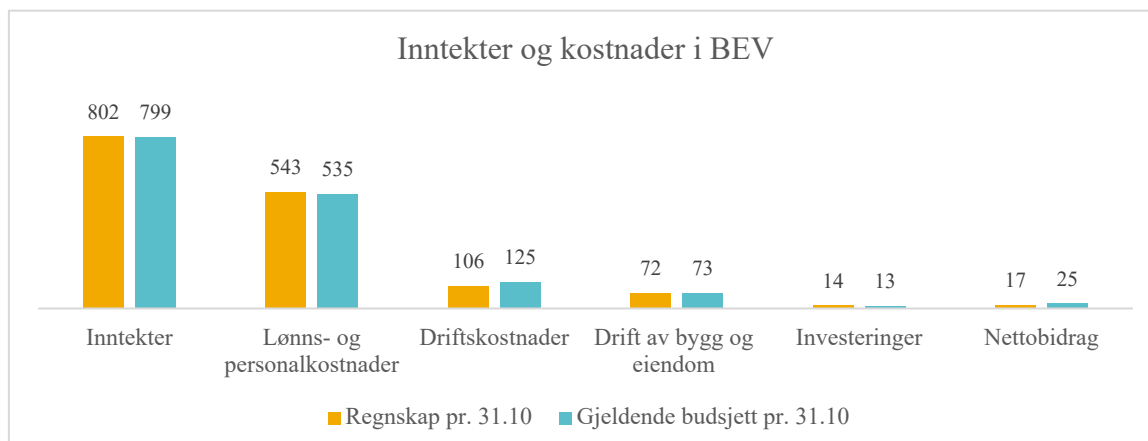
Tabell 2. Budsjettert årsresultat pr budsjettenhet.

	Godkjent årsbudsjett	Gjeldende årsbudsjett	Endring
IMB	-20,7	-5,7	15,0
ISM	-2,4	1,4	3,8
IKM	-11,0	-8,2	2,8
IFA	-2,8	-2,8	-0,1
IKO	-2,8	0,1	2,8
IPS	-1,8	1,7	3,5
IHO	-9,3	-3,3	6,0
IH	-3,0	-0,4	2,6
IVP	-2,7	-1,1	1,6
RKBU	-3,3	-3,4	-0,2
HelPed	-0,0	0,5	0,5
ELU	-0,1	1,3	1,4
Fellesadm	24,2	40,2	16,0
Helsefak	-35,6	20,2	55,8

Tabell 2 viser budsjettert årsresultat og endring pr budsjettenhet. Alle enheter, med unntak av fellesadm, budsjetterte opprinnelig med merforbruk og ville redusere avsetningene tilsvarende. Gjeldende budsjett viser at flere enheter fortsatt vil ta ned avsetningene noe, men ikke like mye som tidligere planlagt. ISM, IKO, IPS, HelPed og ELU vil øke avsetningene noe. Den store økningen i avsetninger på fellesadm i godkjent budsjett skyldes at fakultetet fikk 40 mill. kr fra nivå 1 til dekning av merkostnader AKM. Når fellesadm sitt mindreforbruk er større i gjeldende budsjett er det fordi fakultetsledelsen bevisst har holdt igjen ekstratildelinger og uforutsette inntekter som har kommet gjennom året, for å kunne håndtere rammekutt på kort sikt.

2 Budsjett og regnskap

2.1 Bevilgningsøkonomien (BEV)

Figur 1. Inntekter og kostnader BEV - regnskap i forhold til budsjett

Inntekten på 802 mill. kr består hovedsakelig av bevilgning fra Kunnskapsdepartementet (KD), men også diverse salgs- og driftsinntekter og interne overføringer fra nivå 1. Fakultetet har pr oktober mottatt 674 mill. kr gjennom budsjettfordelingen til UiT, 48 mill. kr til rekrutteringsstillinger som er i løp, samt 19 mill. kr i strategiske tildelinger fra UiT.

Lønns- og personalkostnader er den største utgiftsposten, men det er relativt små avvik i forhold til budsjett på overordnet nivå. Kostnaden er noe høyere enn planlagt pr oktober. Det skyldes hovedsakelig at lønnsoppgjøret er budsjettert som en kostnad i desember, mens ansatte på UNIO-avtalen har fått økt lønn utbetalt allerede fra mai. Dette er et avvik som skal utjevnes i desember. Refusjon av syke- og foreldrepenger utgjør 25,4 mill. kr pr oktober, og er noe større enn budsjettert.

Fakultetet har stor oppmerksomhet på kostnaden ved ubenyttet ferie. Ved overgang til nytt lønssystem har man ikke vært tilstrekkelig oppmerksom på en vesentlig endring mellom nytt og gammelt system når det gjaldt overføring av ferie. I 2022 ble det derfor beregnet for stor kostnad for ubenyttet ferie. Hvis man får ryddet opp i feriekvotene før årsskiftet kan det potensielt frigjøres opp mot 8 mill. kr i desember, ved at lønnskostnadene for inneværende år reduseres tilsvarende. Pr 20.november forventes en reduksjon i avsetning ferie på 0,5 mill. kr. 128 ansatte har mer enn 15 dager restferie, totalt 3401 dager. Noe gjelder restferie for ansatte som er langtidssykemeldte, men flere har fortsatt mangelfull registrering av faktisk avviklet ferie i år og/eller i fjor.

Kostnader til drift er 19 mill. kr lavere enn budsjettert i perioden. Mindreforbruk på ordinær drift utgjør 11 mill. kr pr oktober, og kan representere en reell besparelse. De store avvikene kan imidlertid knyttes til periodisering av praksis, reisestøtte og undervisningskostnader, hvor det er uforutsigbart når kostnaden vil faktureres, og det er derfor vanskelig å anslå hvor man ender ut. Lavere driftskostnader knyttet til øremerket aktivitet representerer som oftest ikke en reell besparelse, men en forskyvning i aktiviteten, slik som forsinkelser i aktivitet finansiert av AKM-fondet.

Nettobidraget fra BOA har styrket bevilgningsøkonomien til fakultetet med totalt 17,3 mill. kr hittil i år, noe som er 8 mill. kr mindre enn budsjettert i bevilgningsøkonomien.

Tabell 3. Sammenstilling regnskap og budsjett i bevilgningsøkonomien.

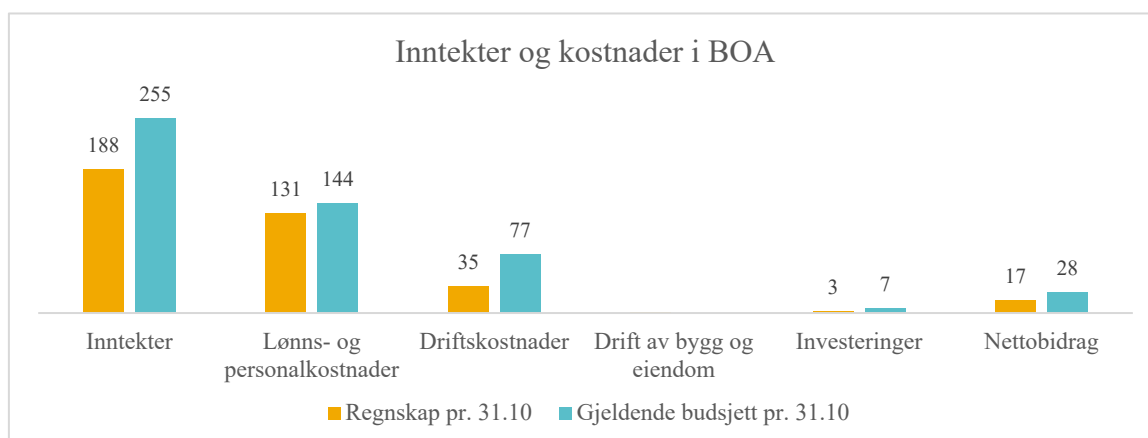
	Regnskap pr. 31.10	Budsjett pr. 31.10	Budsjett- avvik
Frikjøp	19,0	24,7	-5,7
Indirekte kostnader	75,3	96,5	-21,2
Egenfinansiering	-86,1	-107,4	21,3
Leiested	8,2	9,1	-0,9
Direkte kostnader drift og investeringer	0,0	0,0	0,0
Prosjektavslutning	1,7	2,4	-0,7
Overforbruk BOA	-0,9	0,0	-0,9
SUM BOA-inntekter	17,3	25,2	-8,0

Når det gjelder nettobidraget viset regnskapet avvik på de fleste kategorier, men det er størst avvik på indirekte kostnader og egenfinansiering. En del av disse avvikene går nok mot hverandre. Det kan være forsinkelser i prosjekter som gjør at indirekte kostnader ikke belastes. Hvis de indirekte kostnadene skulle være egeninnsats vil effekten på nettobidraget være null. Det er imidlertid betydelig mindre frikjøp enn budsjettet, noe som også bidrar til lavere nettobidrag enn forutsatt. Avvik på leiested skyldes lavere inntekt for kjernefasilitetene enn det som er budsjettet i perioden.

Regnskapet viser 0,9 mill. kr i overforbruk i BOA i perioden. Dette skyldes at man i noen prosjekter har brukt mer enn kontraktbeløpet som er avtalt med finansieringskilden. Det kan være at kontraktbeløpet ikke er oppdatert riktig i systemet, eller at man belaster mer kostnader enn det man har finansiering for. Overforbruket belastes i bevilgningsøkonomien og reduserer avsetningene i bevilgningen tilsvarende. Overforbruk BOA er redusert fra 1,7 mill. kr pr 2.tertial, og det er positivt å se at det tas tak i.

Til tross for at budsjettet for bevilgningsøkonomien og nettobidraget nylig er oppdatert så ser man til dels store avvik mellom regnskap og budsjett. Pr oktober har ISM og IMB henholdsvis 3,3 og 2,1 mill. kr lavere nettobidrag enn budsjettet, og det påvirker bevilgningsøkonomien betydelig. Det er vanlig å se store bevegelser i transaksjoner knyttet til nettobidrag i desember. Det er derfor stor usikkerhet knyttet til hvor mye bevilgningsøkonomien vil styrkes gjennom nettobidraget fra BOA i inneværende år.

2.2 Bidrag- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Figur 2. Inntekter og kostnader BOA - regnskap i forhold til budsjett

Regnskapet viser at BOA-inntekten er 67 mill. kr lavere enn budsjettet. I BOA periodiseres inntekten i takt med påløpte kostnader, slik at lavere inntekt betyr lavere aktivitetsnivå. Aktivitetsnivået er stort sett lavere enn planlagt på alle enheter, men ISM og IMB har vesentlig lavere aktivitet enn planlagt og står alene for 60% av avviket i forhold til gjeldende budsjett. Lønnskostnadene er noe lavere enn planlagt, mens det er betydelig lavere kostnader til drift enn budsjettet.

Tabellen under viser BOA-inntektene pr oktober. Her er inntekter fra EU og NFR skilt ut da det er satsningsområdet ved UiT. Hittil i år utgjør inntekter fra EU 2% av de totale BOA-inntektene. Inntekter fra NFR utgjør 11%, noe som er en reduksjon fra 16% i 2022.

Tabell 4. Sammenstilling regnskap og budsjett for BOA-inntekter

	Regnskap pr. 31.10	Budsjett pr. 31.10	Budsjett- avvik
EU-inntekter	2,9	6,3	3,4
NFR-inntekter	21,1	37,7	16,6
Andre BOA-inntekter	163,5	211,2	47,7
SUM BOA-inntekter	187,5	255,2	67,7

BOA-inntekter har hittil vært del av finansieringsmodellen til KD, og man har fått resultatfinansiering basert på aktiviteten to år tilbake i tid. I 2025 skulle man i utgangspunktet få uttelling basert på BOA-aktivitet i 2023, men fra 2025 innføres ny finansieringsmodell. Det gis ikke lenger resultatbasert finansiering basert på BOA-inntekter, men BOA-finansiering er fortsatt noe som vil ha fokus på UiT fremover.

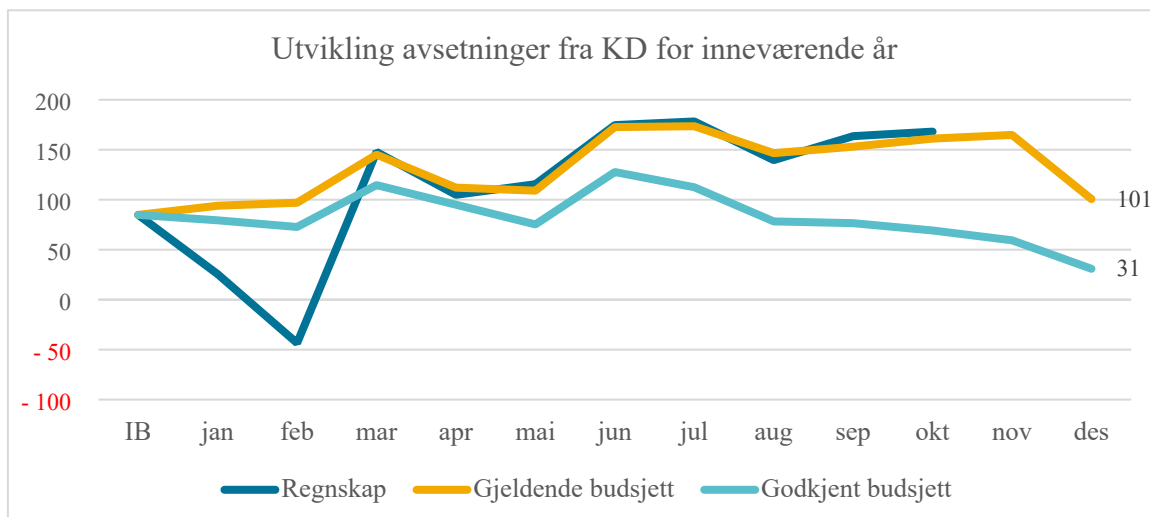
3 Disponering av fakultetets strategiske midler

I henhold til fakultetets budsjettfordelingsmodell settes årlig 3,5% av fakultetets ramme av til strategiske disponeringer. I 2023 utgjør dette 25,6 mill. kr. Se vedlegg 2 for oversikt over disponeringene for perioden 2023-2028. Merk at årlig strategisk avtak for 2024-2028 er hentet fra foreløpig budsjettfordeling, og faktisk avtak vil endres i tråd med vedtatt budsjettfordeling for 2024 og oppdaterte planleggingsrammer. Pr oktober er det 950 000 kr udisponert, men det pågår samtidig oppfølging av forpliktelser som vil kunne øke handlingsrommet ytterligere.

For 2024 og 2025 er det disponert ut over tilgjengelig ramme med henholdsvis 1,5 og 4,3 mill. kr. Disse årene er det store forpliktelser på investeringer i tannlegestoler til IKO og robotbiobank til Biobank kjernefasilitet som skaper noe usikkerhet, med tanke på avsatt beløp sett opp mot dagens prisvekst. Dette er forpliktelser fakultetsledelsen følger opp tett, for å sikre kjennskap til eventuelle endringer i behov så tidlig som mulig. Det er satt av totalt 30,6 mill. kr for å dekke fakultetets andel av merkostnader AKM og AKM-fondet, og det binder opp store deler av det strategiske handlingsrommet til og med 2026.

4 Avsetninger i bevilgningsøkonomien inneværende år

Grunnet skjerpede krav fra Kunnskapsdepartementet er det stort fokus på utvikling i avsetninger i bevilgningsøkonomien, og økonomien styres i stor grad etter dette. Diagrammet under viser hvordan avsetningene i bevilgningsøkonomien har utviklet seg i regnskapet gjennom året i forhold til hvordan det er planlagt i henholdsvis godkjent og gjeldende budsjett.

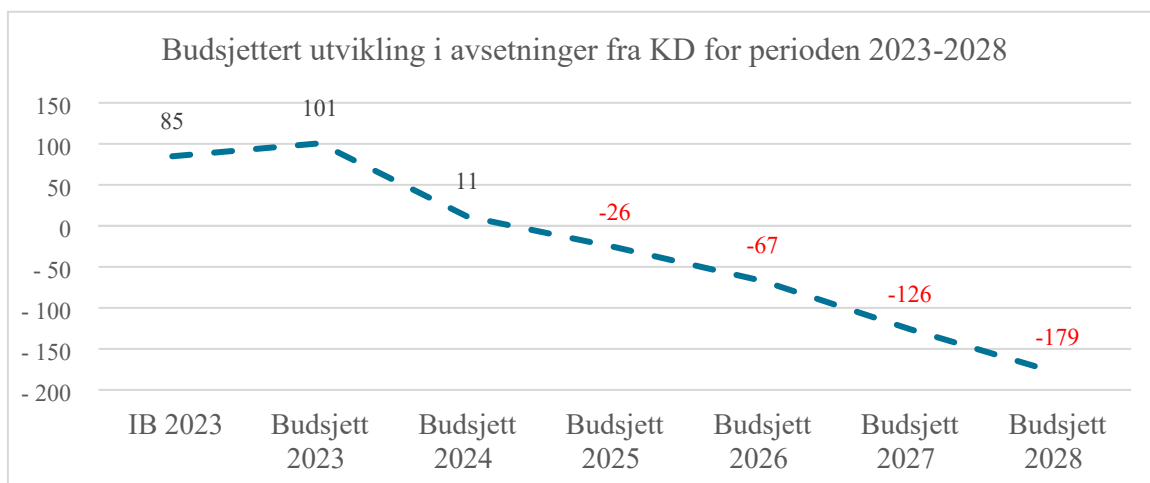

Figur 3. Utvikling avsetninger fra KD for inneværende år for fakultetet samlet.

Diagrammet viser at avsetningene er betydelig større enn det som var lagt til grunn i godkjent budsjett. Når budsjettet er revidert ser man at budsjett og regnskap følger hverandre i større grad, og man forventer å ha ca. 101 mill. kr i avsetninger ved utgangen av året i stedet for 31 mill. kr som opprinnelig budsjettet. Beskrivelse av endringer mellom godkjent og gjeldende budsjett kommer frem i kapittel 1. Lavere aktivitet har vært ønsket og det hjelper oss å legge budsjettet for 2024 i balanse. Revidert budsjett gir god indikasjon på hvor vi forventer å havne ut i 2023.

5 Avsetninger i bevilgningsøkonomien i flerårsperioden

Enhetene har levert et flerårig budsjett basert på foreløpige rammer. Budsjettene vil måtte endres i tråd med endelig budsjettfordeling, men diagrammet under kan gi en grov illustrasjon på utvikling i avsetninger basert på foreløpige budsjett.

Figur 4. Budsjettert utvikling i avsetninger fra KD for perioden 2023-2028 basert på foreløpige budsjett..

Fakultetet har store rammekutt foran seg. Det er funnet midlertidige løsninger for 2024, men man har ikke håndtert rammekuttene fra 2025, og kuttene er foreløpig ikke speilet i enhetenes rammer. Kuttene er synliggjort i fellesadm. sitt budsjett per nå, men må håndteres av enhetene etter hvert som man gjennomfører omstillingstiltak som vil dekke kuttene permanent. I dialogmøtene har instituttene skissert omstillingstiltak for å balansere innenfor rammen de har per nå, men siden de store rammekuttene ikke er speilet i enhetenes rammer kreves det mye større omstillingstiltak for å komme i mål. Et resultatkrav for 2024 er at Helsefak innen juni skal identifisere minimum 30 mill.

kr som skal omdisponeres til å finansiere permanente rammekutt fra 2025. Oversikt over planlagte og igangsatte omstillingstiltak finnes i budsjettfordeling 2024 som legges frem i fakultetsstyremøtet 1.desember.

Oversikt over enhetenes budsjetterte avsetninger ved utgangen av 2024 og 2028 finnes i budsjettfordelingssaken. Her fremkommer det at i tillegg til utfordringen med fremtidige rammekutt fra KD har IHO og IFA særskilte utfordringer. For IHO skyldes det bortfall av finansiering for paramedisin, mens IFA mener å være permanent underfinansiert.

6 Kjernefasiliteter

Helsefak har åtte kjernefasiliteter som forvalter felles infrastruktur på vegne av fakultetet. De er organisatorisk tilknyttet et institutt og får en øremerket grunnfinansiering gjennom fakultetets budsjettfordeling. Med nåværende styringsmodell for kjernefasilitetene er det vedtatt at instituttene som er vertskap for den enkelte kjernefasilitet ikke skal stilles økonomisk ansvarlig for aktiviteten de har. Dette er utfordrende i forvaltningen av kjernefasilitetene og de faller mellom flere stoler.

Det er store forskjeller mellom kjernefasilitetene med ulikt inntektspotensial, kostnadsnivå og investeringsbehov. Fakultetet mangler en fungerende modell for håndtering av økonomien i kjernefasilitetene. I påvente av det, akkumuleres til dels store merforbruk som må håndteres på et tidspunkt. Tabellen under viser avsetninger som kjernefasilitetene fikk overført til 2023 (IB2023), samt budsjettert utvikling i avsetning pr år i perioden 2023-2028.

Tabell 5. IB2023 og budsjettert resultat pr år i perioden 2023-2028 pr kjernefasilitet

	IB 2023	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Budsjett 2025	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	SUM
AKM	-0,2	-1,4	-2,5	-2,0	-1,2	-0,9	-1,0	-9,1
KAM	-0,6	-0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,1	-0,0
PRiME	0,1	-0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	-0,3	0,0
Biobank	0,1	-0,0	-0,5	0,4	0,2	-0,1	-0,1	-0,0
EUTRO	2,6	1,5	-0,1	0,9	-1,7	-1,7	-1,8	-0,2
Forvaltnings- enheten	-0,0	0,0	-0,0	-0,0	0,0	0,0	-0,0	0,0
GSCT	1,5	0,1	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2	0,7
PET	-0,3	-0,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,6
SUM	3,2	-0,9	-2,7	-0,4	-2,5	-2,6	-3,3	-9,2

Det er særlig stor usikkerhet knyttet til kjernefasiliteten Avdeling for komparativ medisin (AKM). De har økte driftskostnader på i underkant av 2 mill. kr i året knyttet til damp. Dette er en kostnad som har vært dekket av Bygg- og eiendomsavdelinga ved UiT hittil, men som nå må dekkes av fakultetet og innarbeides i brukerbetalingen. Dette gir en stor prisøkning for brukerne, og det er usikkert hvor mye av kostnaden som kan dekkes inn. Tidspunkt og kostnadsbilde for drift av AKM2 og AKM3 skaper ytterligere usikkerhet.

Det er også behov for ytterligere oppfølging av kjernefasiliteten Preklinisk PET (PET) som Helsefak drifter sammen med UNN i et felleseie. Her må man både følge opp at kostnader fordeles forholdsmessig mellom partene og at hver part bruker fasiliteten innenfor sin kapasitet.